

Kainuun metsät ja suot muuttuvassa ympäristössä-

**Käytännön havaintoja suometsien hoidon ja
vesiensuojelun tulevaisuudesta**

Janne Turunen
KymppiMetsä Oy

Tausta ja tarve uudelle toimintatavalle

- Hiilen vapautuminen, vesistöongelmat ja suoluonnon monimuotoisuuden katoaminen, ovat perinteisen ojitustavan keskeisiä ongelmia.
- Vedenpinnan toistuvat korkeusmuutokset lisäävät eroosiota, turpeen hajoamista, ravinnehuuhtoumia ja heikentävät suokasvien elinolosuhteita.
- Sateisten ja kuivien jaksojen määrän arvioidaan lisääntyvän, tämä korostaa ongelmia.

Ojia on kunnostettava jatkossakin- Tuottavat suometsät kannattaa pitää tuottavana

- Suometsien vesitalouden ja ravinnetasapainon säätely on tehtävä jatkossa ympäristön ehdoilla -> Samalla on varmistettava metsän kasvukyky
- Kokemukset uudesta suunnittelumallista on kerätty kahden viime kesän aikana -> Kunnostettavien ojien määrä on vähentynyt keskimäärin 70 %.
- Ojien täsmäkunnostus vähentää myös perinteisten vesiensuojelurakenteiden, kuten laskeutusaltaiden tarvetta.

Onko tarvetta ojan kunnostamiselle ?

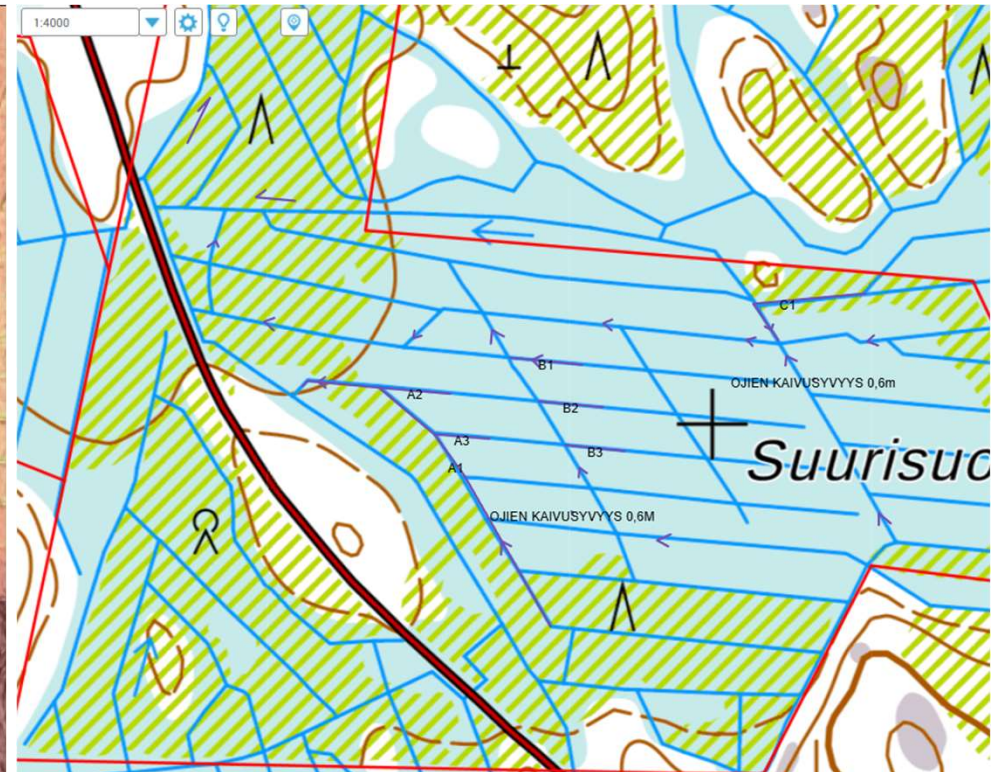
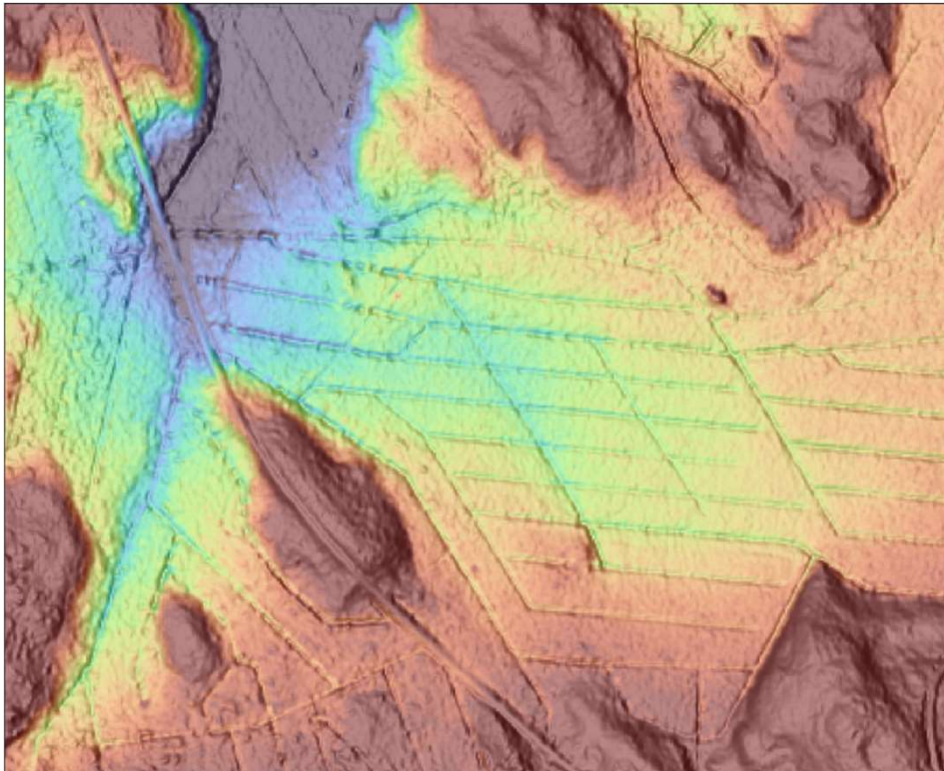
Tavoiteena puuston kasvun kannalta riittävä kuivavara

- Kunnostettavaksi valittu pääosin vain erittäin heikossa kunnossa olevia ojia -> Kuivavaran tavoite 0,3m, tarve on aina tapauskohtainen.
- Ei kunnosteta ojia ns. varmuuden vuoksi -> Arvioidaan ojan nykyistä ja tulevaa vedenjohtokykyä suhteessa puustoon, puulajiin, puuston kehitysnäkymiin ja tuleviin toimenpiteisiin.
- Ensiharvennuksen jälkeen usein heikoin tilanne, puustomäärä putoaa, ojat ajettu tukkoon.

Suunnittelun oltava laadukasta -> kunnostustoimia voidaan tehdä myös haitat minimoiden

- Riskikohteet ja todellinen ojan kunnostarve tunnistetaan jo suunnittelupöydällä.
- Painovoima hoitaa useimmiten kuivatuksen, jos oja kohtuullisessa kunnossa.
- Ojien kunnostustarve keskittyy tasaisille maille, joissa virtausnopeus hitaampi.
- Sammaloitunut tai kasvillisuuden valtaama oja ei ole aina merkki heikosta vedenjohtokyvystä tai vesitalouden ongelmasta.
- Kaltevat pinnat ja heikkotuottoiset metsät hyödynnettävä aina pintavalutukseen-
Kaltevilla pinnoilla ei pysyvää kosteusongelmaa.

Vinovalovarjoste ja korkeusmalli ennakkosuunnittelun keskeisiä apuvälineitä

Toteutusedellytykset selvitettävä tarkasti

- Ojien kunnostusedellytykset ja olosuhteet selvitettävä aina maastokatselmuksella
-> Kaikki tieto ei näy paikkatietoaineistoista.
- Ennako- ja maastosuunnittelun kustannukset yleensä hyvin maltilliset -> Lopullisten suunnitelmien, ilmoitusten ja tukihakemusten laadinnasta suurin osa kustannuksista.
- Tukien hakeminen ei aina kannata, sillä kokonaisuus ratkaisee parhaan toteutusmallin -> Pienet täsmätoimet tehokkainta ja edullisinta hoitaa ilman tukia esim. maanmuokkausten yhteydessä.
- Ojitusilmoitukset tehtävä aina!

Metka- hanke voi olla myös hyvä vaihtoehto

- Jos alueelle on tulossa paljon vesiensuojelurakenteita, vanhoja ongelmia on korjattava ja kulkuyhteyksissä on kehittämistarpeita.
  - Suometsänhoitohankkeena tukea suunnitteluun 60-80 %.
  - Vesiensuojelurakenteet ja luonnonhoidon toimet 100 % tuki.
  - Piennartien tuki 1,35 €/m. Ojien kunnostusta ei tueta.
  - Tuhkalannoitukset omana hankkeena, tuki 270 €/ha. Tuki kattaa noin puolet kustannuksista, riippuen mm. tuhkan levitystavasta.
- Luonnonhoitohankkeissa 100 % tuki suunnittelu, työ- ja tarvikekustannuksiin sekä mahdollisiin lupa- ja toimitusmaksuihin.
- Ennen töiden aloitusta on haettava tukipäätös hankkeelle.

Vesiensuojelun parhaita käytänteitä pintavalutus ja virtaamansäätöpadot

Toimintamallin vaikutus puuston kasvuun ja ojien tulevaan kunnostustarpeeseen

- Ensihavainnot positiivisia, jos kasvun eväät muuten kunnossa.
- Positiiviset ympäristövaikutukset selkeitä.
  - Vähentyneet kiintoaine- ja ravinnekuormitus sekä tulvaherkkyys.
  - Suolunnon palautuminen vettyville alueille suhteellisen nopeaa.
  - Suolunnon mukana palautuvat myös marja- ja riistamaat.
- Vanhalla tyylillä voidaan saavuttaa paikoin parempi kasvu.
  - Toimintamallin ongelmat suuria, kasvusta on tingittävä ympäristön tilan parantamiseksi.
  - Jatkossa turvemaileda on riski myös kuivuudesta.

Uuden suunnittelu- ja toteutusmallin haasteet

- Kunnostuskohteiden hajanaisuus lisää jatkossa toteutuksen kustannuksia, jos tekemisen mallia ei muuteta -> Konetyöt saatava hoidettua kerralla, tekniikka olemassa.
- Veden virtausreitit eivät tunne kiinteistörajoja, joten suoalueen toimia on voitava tarkastella aina kokonaisuutena.
- Maanomistajien ja suunnittelijan välinen avoin yhteistyö takaa aina parhaan lopputuloksen.

Suunnittelumallin ja käytännön toteutustöiden kehittäminen jatkuu

- Tornator ja WWF sopineet kolmivuotisesta metsätalouden vesiensuojelun kehittämishankkeesta vuosille 2025-2027.
  - KymppiMetsä Oy mukana Tornatorin yhteistyökumppanina.
  - Yhteistyön tuloksena odotettavissa positiivista kehitystä suunnittelukäytänteisiin ja toteutusmalleihin.
- Kesän 2025 aikana on tarkoitus tutkia nykyisen suunnittelumallin toimivuutta Progradu tutkielman avulla.
  - Tulosten perusteella saadaan arvokasta tietoa mallin kehittämiseksi.

A background graphic of a topographic map with contour lines in shades of green and grey, covering the right half of the page.

Kiitos!

Janne Turunen
KymppiMetsä Oy